

دو فصلنامه علمی تخصصی مطالعات تطبیقی حقوق در ادیان

سال سوم، شماره پنجم، بهار و تابستان ۱۳۹۹، ص ۵-۲۶

جرم شناسی روابط فرازناشویی و آثار حقوقی آن^۱

زهرا حقایقی^۲

محمد مقدم فرد^۳

چکیده

روابط فرازناشویی را می‌توان با عنوان کلی بی‌وفایی در طیفی از فکرکردن به فرد دیگر تا ارتباط جنسی با فرد دیگر قرار داد که یکی از زوجین رابطه عاطفی، کلامی یا جنسی را با فرد دیگری خارج از قراردادی که با همسرش دارد، برقرار کند که این رابطه ی خارج از عرف و شرع، همراه با پنهانکاری است. نارضایتی از روابط جنسی و صمیمی با همسر، هیجانی و لذا بخش بودن ارتباط مجدد با فردی غیر از همسر از عواملی هستند که می‌تواند زمینه گرایش زوجین به روابط خارج از چارچوب زناشویی را فراهم کند. قانون مجازات اسلامی برای صیانت از خانواده، این فعل را جرم انگاری کرده است. گرچه در قوانین عنوانی با این مضمون وجود ندارد، اما روابط فرازناشویی زیر مجموعه ی روابط نامشروع شناسایی می‌شود. این نوع روابط دارای آثاری حقوقی هستند که می‌تواند در نفقه و حضانت فرزندان مؤثر باشد. واژگان کلیدی: خیانت، روابط زناشویی، روابط فرازناشویی.

^۱ - تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۱/۱۵ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۸/۱۲/۲۵

^۲ - دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه حقوق، دانشگاه مفید، قم، ایران.

^۳ - استادیار، گروه حقوق، دانشگاه آزاد اسلامی، ممسنی، ایران.

مقدمه

در دین مبین اسلام در مورد روابط زنان و مردان نامحرم، محدودیت‌ها و قیودی قرار داده شده است که طبعاً، به نفع و مصلحت آدمیان و جوامع انسانی است؛ زیرا چنانکه در شرع اسلام معروف است احکام شرعی تابع ملاکات (مصلح و مفاسد) می‌باشند. بنابراین اگر دین اسلام عملی را نهی کرده و آن را حرام دانسته است، قطعاً ارتکاب آن دارای مفاسدی است و اگر عملی را امر نموده و آن را واجب شمرده است، قطعاً انجام آن دارای مصالحی است.

تخطی از محدودیت‌ها و قیودی که اسلام در مورد روابط بین یک زن و مرد نامحرم پیش‌بینی نموده است، ارتباط آنها را تبدیل به یک رابطه نامشروع می‌کند که براساس احکام خمسسه تکلیفی حرام بوده و مطابق قاعده فقهی لکل معصیه تعزیر، باید مرتکبان آن را مجازات نمود. این مجازات گاهی جنبه حد پیدا کرده و گاهی نیز مشمول تعزیر می‌شود.

طبق تعریف کارشناسان آسیب‌های اجتماعی «روابط فرازنشویی» را می‌توان با عنوان کلی «بی‌وفایی» در طیفی از «فکرکردن به فرد دیگر» تا «ارتباط جنسی با فرد دیگر» قرار داد. اگرچه این عامل به اشکال مختلفی همواره در جامعه ما به صورت پنهان وجود داشته اما حالا این عامل آن قدر بیشتر و عیان‌تر شده که خودش را به رتبه سوم در دلایل طلاق رسانده و به نظر می‌رسد بررسی بیشتر آن می‌تواند زمینه‌های افزایش طلاق را روشن کند. معمولاً رابطه خارج از روابط زنشویی (فرازنشویی) به رابطه ای گفته می‌شود که یکی از زوجین رابطه عاطفی، کلامی یا جنسی ای را با فرد دیگری خارج از قراردادی که با همسرش دارد برقرار کند که این رابطه همراه با پنهانکاری است. در این راستا، آنچه قانونگذار در قانون مجازات اسلامی درصدد بیان آن بوده است، تعیین حکم و مجازات همه ی انواع ارتباطات نامشروع بین زنان و مردان است که به حد واقعه نرسیده باشد. بنابراین مصادیق متعددی را می‌توان برای این ارتباطات ذکر کرد که به طور کلی به دو گروه ارتباطات نامشروع جسمی و ارتباطات نامشروع غیرجسمی تقسیم می‌شوند.

مفهوم رابطه فرازنشویی

روابط زنشویی به معنای برقراری رابطه جنسی با فردی غیر از همسر می باشد. این عمل یک حادثه آسیب زا و تکان دهنده بین فردی برای شریک زندگی آسیب دیده است ولی متأسفانه به میزان زیادی در ازدواج ها رخ می دهد.

روابط زنشویی یکی از دلایل عمده ی طلاق و از هم پاشیدن ازدواج ها می باشد، زیرا این امر دربرگیرنده ی یک سری عناصر رفتاری هم چون نیازهای نامناسب هیجانی و جنسی، فرصت طلبی، بی مسئولیتی و فریبکاری عمدی است که پذیرش آن ها برای افرادی که به نوعی در این مسئله درگیر می شوند چندان راحت نیست. همچنین خیانت زنشویی ابزاری است که به وسیله آن، فرد بدون اینکه به یک تخلف جنایی آشکار دست بزند، جنبه مشکل زا و تاریک تر شخصیت خود را نشان می دهد.^۴

در سال های اخیر تعریف روابط زنشویی بسط یافته است و حوزه گسترده تری از رفتارها را شامل می شود. به عنوان نمونه این مقوله می تواند رفتارهایی مانند: داشتن رابطه نامشروع، فریب دادن، آمیزش جنسی، دیدن پورنوگرافی، صمیمیت فیزیکی زیاد با فردی دیگر غیر از همسر مانند گرفتن دست ها و نوازش کردن و حتی صمیمیت عاطفی فراتر از روابط دوستانه ی معمولی با فردی غیر از همسر را دربرگیرد. بنابراین می توان هر رفتاری را که به نقض پیمان ازدواج میان دو نفر منجر می شود تحت عنوان روابط فرازنشویی طبقه بندی کرد.^۵ بی وفایی و خیانت از اموری است که نیاز است تحقیقات و پژوهش های بیشتری در مورد آن انجام گیرد، به بررسی علل آن پرداخته شود و نتایج آن به صورت گسترده در اختیار عموم به ویژه همسران قرار گیرد تا از مواهب آن بهره مند شوند. به همین دلیل یکی از مواردی که نیاز است در حوزه ی خیانت مورد توجه اساسی قرار گیرد، رسیدن به یک تعریف همه جانبه از خیانت است.

اما نکته ای که در این بین باید به آن توجه داشت این است که هر یک از زوج ها درکشان از منحصر بودن رابطه متفاوت است. در موارد مربوط به خیانت، اغلب همسران مخافت آن اند که منحصر بودن رابطه شان نقض شده است. بنابراین، وظیفه اصلی درمانگر و شرکاء در درمان خیانت، رسیدن به درک مشترک درباره رفتارهای خاص مورد بحث و عبارت به کارگرفته شده برای توصیف چنین رفتارهایی است. یک روش برای تعیین این که آیا

^۴ اسپرینگ، جیمز (۱۳۸۰)، پیوند زخم خورده، ترجمه مرجان فرجی، تهران، انتشارات فردوسی، ص ۴۶.

^۵ هاروی، مایکل (۱۹۴۲)، زوج درمانی، ترجمه خدابخش احمدی، تهران، نشر دانه، ص ۹۰.

تخلفی رخ داده است یا خیر آن است که آغاز روابط فریبده را دنبال کنیم. فریبکاری برای سرپوش گذاشتن بر روی تخطی و همچنین گنج کردن شریکی که مورد خیانت قرار گرفته به کار می رود. پنهان کاری، دروغگویی و سایر اشکال دروغ پردازی نوید دهنده خیانت هستند اگرچه حتی تماس فیزیکی هم برقرار نشده باشد. وقتی که یک شریک مرتباً افکار، احساسات و رفتارهایش را از طرف مقابل پنهان می کند به نوعی پیمان صمیمیت زوجین را زیرپا می گذارد.^۶

گرچه روابط فرازناشویی ممکن است خود را به صورت فیزیکی، عاطفی یا مجازی نشان دهد اما مسأله اصلی مقدار زمانی است که بین یک شریک و فرد دیگر خارج از چارچوب ازدواج یا رابطه صرف می شود. مسأله ای که برای زوج اغلب مشکل زا می شود صرف زمان، انرژی و هزینه برای حفظ رابطه ای دیگر است. مسأله دیگری که آن ها را رنج می دهد، بی بهره شدن از توجه، صمیمیت و انرژی رابطه اولیه است.

به دست آوردن تعریف مناسب از خیانت، موضوع تحقیق و علاقه بالینی برای بیش از دو دهه بوده است. تعاریف متناقض از خیانت در فهم و درمان این پدیده مشکلاتی ایجاد کرده است. بعضی از نویسندگان تعریفی تنگ نظرانه را به کار میگیرند که فقط بر میزان تماس فیزیکی تمرکز دارد. این گونه تعریف ها، توجیهی برای جنبه های عاطفی خیانت فراهم نمی کند. مشکل دیگر تعریف، این عقیده است که خیانت در بافت ازدواج بیشتر از سایر انواع روابط که تعهد در آن ها مطرح است رخ می دهد. این تصور محدود کننده است چرا که زوج هایی که ازدواج نکرده اما به یکدیگر تعهد دارند گزارش کرده اند که خیانت را در روابطشان تجربه کرده اند و پیامدهای آن را ویران کننده دریافتند.

در نتیجه ادامه بحث باید اعتراف کرد که به تعریفی گسترده از خیانت نیاز داریم تا دربرگیرنده عواطف و رفتارهای مربوط به زوج هایی با ساختارها و سازمان بندی های مختلف باشد. بنابراین می توان خیانت را به عنوان نقض پیمان فرضی یا تعیین شده زوجین در مورد انحصارطلبی عاطفی و یا جنسی در نظر گرفت. بدین لحاظ صمیمیت از رابطه اولیه منحرف شده و در رابطه دیگری بدون رضایت شریک ابراز می شود. درمانگران

^۶ رحیمی، اکرم (۱۳۹۰)، روابط فرازناشویی، تهران، انتشارات آسمان نگار، چاپ ۲، ص ۳۰

این تعریف گسترده را برای نشان دادن احترام برای پیمان منحصر به فرد هر یک از زوجین و عواملی که تجاوز در توافق آن ها در رابطه با انحصار طلبی را تشکیل می دهد استفاده می کنند.^۷

علل تمایل افراد به ایجاد روابط فرازنشویی

۱. نارضایتی از روابط عاطفی و عدم صمیمت میان زوجین

در میان برخی از زوج ها به مرور زمان یک نوع جدایی عاطفی و رابطه کور به وجود می آید و این مساله باعث می شود راحت تر به جدایی عاطفی تن در دهند. تحریک نشدن و عدم کنجکاوی نسبت به مسائل فردی یکدیگر موجب می شود فرصت ایجاد روابط جدید جنسی و سایر روابط عاطفی و گشودن راه های جدید بین دو زوج پیش نیاید و در این میان، زوج ها برای رسیدن به روابط عاطفی مناسب و ارضای احساس ها و عواطف ممکن است به روابط فرازنشویی روی آورند .

نتیجه پژوهش لیتون تول (۲۰۰۳) نشان می دهد که از مجموع ۹۰ درصد افراد شرکت کننده گفته اند نیازهای عاطفی که در رابطه زناشویی آن ها وجود نداشته ، آن ها را به رابطه فرازنشویی کشانده است و انگیزه جنسی را تا این حد مهم دانسته اند.^۸

۲. نارضایتی از رابطه جنسی

در بین نیازهای زیستی، غریزه جنسی آمیختگی عمیقی با نیازهای روانی دارد. به طوری که می توان تاثیر این خواسته را در بسیاری از ابعاد زندگی مشاهده کرد. از لحاظ لغوی واژه رضایت جنسی به احساس خوشایند فرد از نوع روابط جنسی اطلاق می گردد. باید اشاره کرد سطوح بالایی از رضایت جنسی به افزایش کیفیت زندگی زناشویی منجر شده و در نتیجه آن زندگی زناشویی ثبات پیدا می کند. این غریزه تاثیر غیر قابل انکاری در زندگی زناشویی و انسجام و پایداری آن داشته و همچنین نقش سازنده، پر اهمیت و بنیادینی در سیر به

^۷رحیمی،همان،ص۴۱

^۸اکبری،زهره(۱۳۹۰)،مقایسه سبک های دلبستگی در مردان متأهل با روابط فرازنشویی و فاقد روابط فرازنشویی،مجله دانشگاه علوم پزشکی کرمان،شماره

سوی سلامت و تعادل روانی دارد. با داشتن این خصوصیات بارز و قابل توجیح است که میل جنسی از سایر نیازهای زیستی فاصله گرفته و به صورت یک نیاز روحی و روانی در می آید.

لذت جنسی، یکی از لذات قوی در انسان است که اگر برآورده نشود، ممکن است فرد را به واکنش های منفی که یکی از آن ها برقراری رابطه نامشروع است، سوق دهد. رابطه نامشروع جنسی از دیرباز تاکنون، یعنی از زمانی که پیوند ازدواج در جامعه مجاز شمرده شده وجود داشته است. بعضی از زنان و مردان حاضر نیستند تا آخر عمر، نیاز جنسی خود را سرکوب کنند و از طرفی، به دلیل ارزش های اجتماعی و شرم و خجالت- که ریشه آن باید شناخته شود- از اعتراض کردن، بیان نیاز جنسی خود و راه ای عملی درمان پرهیز می کنند و هنگامی که زمینه مناسبی ایجاد شود، نیاز سرکوب شده خود را با برقراری رابطه نامشروع جبران می کنند.

اگر معیارها و رفتارهای جنسی در مرد و زن به میزان زیادی از هم متفاوت باشد می تواند مشکلاتی ایجاد کند، این در حالی است که اگر تمایل های جنسی شبیه باشد پایه ای برای یکی از سعادت مندترین روابط زندگی می شود. تحقیقات انجام شده نشان می دهد که مساله جنسی از لحاظ اهمیت در ردیف مسائل درجه اول قرار دارد. یافته ها نشان می دهد احتمالاً زنان و مردانی که گرایش به رابطه نامشروع دارند، از روابط جنسی با همسرشان رضایت ندارند. سائق جنسی تنها رابطه حساس بین فردی است که احتمالاً در جامعه ما به اندازه کافی مجال آموزش عملی برای آن فراهم نشده است. زنان و مردان ما در جامعه سنتی، هنوز به وظایف خود درباره فراهم آوردن لذت برای دیگری آگاهی ندارند.

در روابط ناقص جنسی مرد و زن، زن و شوهر هر دو از رابطه جنسی لذت نمی برند و شادابی، رسیدن همزمان زن و شوهر به ارگاسم، آرامش و آسودگی هنگام قاربت، سیر نزولی داشته و در نتیجه این نارضایتی زمینه ای برای گرایش آن ها به رابطه نامشروع می شود. زنان و مردان در بعضی جوامع سنتی هنوز نیاموخته اند که مشکلات مقاربتی نیز راه درمان دارد و می توانند با مشاوره و درمان، این مشکل را حل کنند و گاهی نیز در مراحل درمان همکاری نمی کنند و به اشتباه تحت تاثیر یادگیری های اجتماعی، راه دوم را انتخاب کرده و به روابط نامشروع گرایش پیدا می کنند.^۹

^۹ احمدی، حمید (۱۳۸۴)، جامعه شناسی انحرافات، تهران: انتشارات سمت، چاپ ۱، ص ۸۸

۳.تنوع طلبی

عده ای معتقدند که انسان در طولانی مدت نمی تواند روابط جنسی خود را به شکل تک همسری ادامه دهد و وفاداری به همسر یک عقیده غیر عادلانه و قدیمی است . بنابراین می توان گفت در بعضی موارد، چیزی که به یک رابطه فرازناشویی می انجامد، نیاز به تجربه شور و عشق زیاد و میل به تجربه کردن یک رابطه جنسی جدید و ممنوع می باشد.^{۱۰}

۴.انتقام جویی از همسر بی وفا

زمان هایی وجود دارد که یکی از زوج ها رابطه نامشروع دارد و زوج قربانی برای برانگیختن حس حسادت و انتقام جویی از همسرش به رابطه نامشروع روی می آورد. همسری که مورد بی وفایی قرار می گیرد، احساس اجحاف شدیدی می کند. چنین احساسی افکار مختلفی را به ذهن می آورد و می تواند واکنش های متفاوتی را به همراه داشته باشد که گاهی اوقات نیز افکاری در ارتباط با گرفتن انتقام و مقابله به مثل به ذهن همسری که مورد بی وفایی قرار گرفته خطور می نماید.^{۱۱}

عوامل مؤثر در آسیب پذیری افراد نسبت به روابط فرازناشویی

۱.متغیرهای فردی

علی رغم تصویر مبالغه آمیز که رسانه های عامه پسند در مورد رابطه فرازناشویی به مخاطبان خود می دهند، کشف یک رابطه نامشروع، تبعات منفی چند گانه ای به همراه دارد و این تاثیرات به تعدادی از نتایج ناخواسته خطر ساز تبدیل می شوند.

به ندرت همسر مورد خیانت قرار گرفته در افشاء و یا کشف رابطه فرازناشویی، بی تفاوت باقی می ماند و اگر چه ممکن است که در موارد محدودی همسر مورد خیانت واقع شده به خاطر پاره ای از منافع، نسبت به کشف رابطه خارج از دواج بی تفاوت باقی بماند ولی به دست آوردن این منافع به قیمت خود او و رابطه آن دو تمام خواهد شد. حتی هنگامی که فرد تلاش می کند در حالی که در یک رابطه نامشروع شرکت دارد

^{۱۰}هاروی،همان،ص ۵۱

^{۱۱} اسپرینگ،همان،ص ۸۷.

ازدواجش ظاهر یک ازدواج عادی داشته باشد، این کار انرژی و زمان (و حتی شاید امکانات) زیادی را از رابطه زنشویی می‌گیرد.^{۱۲}

در کل می‌توان گفت هنگامی که شریک یک زن ابراز می‌کند عاشق زن دیگری هست و یا به زنی دیگر علاقه دارد، بیشتر ناراحت می‌شود تا اینکه بفهمد با او رابطه جنسی دارد. این مطلب نشانگر آن است که برای زنان، یک رابطه نامشروع چیزی بیشتر از یک رابطه جنسی است. از طرفی دیگر، مردان هنگامی که می‌فهمند همسرشان در رابطه جنسی با مردی دیگر است، بیشتر ناراحت می‌شوند.

همچنین مردان و زنان نشانه‌های مبنی بر خیانت جنس مخالف خود را در مقایسه با هم جنس خود بیشتر درک می‌کنند و در حالت کلی زنان نسبت به مردان نشانه‌های هر دو نوع خیانت را بیشتر درک و استنباط می‌کنند.^{۱۳}

الف. تفاوت‌های جنسیتی در انجام روابط فرازنشویی

برخی پژوهش‌ها نشان می‌دهند که مردان در مقایسه با زنان با احتمال بیشتری درگیر روابط فرازنشویی می‌شوند. شرکای بیشتری خارج از رابطه اولیه دارند. نگرش‌های سهل‌گیرانه تری نسبت به رابطه جنسی خارج از رابطه اصلی دارند و نیز تمایل شدیدی برای درگیر شدن در خیانت دارند.^{۱۴}

یک یافته محکم در پیشینه پژوهشی در خصوص روابط فرازنشویی این است که مردان در مقایسه با زنان گرایش و تمایل بیشتری به خیانت دارند. حتی هنگامی که عوامل فرهنگی، نژادی و جغرافیایی در نظر گرفته می‌شود، باز هم مردان خیانت‌های بیشتری را گزارش می‌کنند. بر عکس، احتمال اینکه زن به همسرش خیانت کند بسیار کم تر بوده و تحت تاثیر متغیرهایی همانند سن، فرصت، شانس و موقعیت رابطه قرار دارد. به طور مثال شاکلفورد و بلیکی (۱۹۹۶) پی بردند که در آمریکا زنانی که به طور رسمی ازدواج نکرده‌اند نسبت به زنان

^{۱۲} بامداد، سارا (۱۳۹۴)، پیش‌بینی روابط فرازنشویی زمان و مردان شهر شاهین شهر بر اساس ویژگی‌های شخصیتی مورد سنجش، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه خمین شهر، ص ۷۵

^{۱۳} بامداد، همان، ص ۷۱.

^{۱۴} بامداد، همان، ص ۷۳.

متاهل، ۵ بار بیشتر به شرکای خود خیانت می کنند (یعنی ۲۰٪ در برابر ۴٪) به عبارتی در ازدواج های غیر رسمی موقعیت رابطه چنان است که فرد را تشویق به تعهد و فداکاری نمی کند.^{۱۵}

نکته دیگر این است که به نظر می رسد نرخ های پایین تر خیانت در زنان متاهل ممکن است نتیجه تعهد بیشتر آن ها باشد. در حالی که نیاز جنسی معمولاً هم معنی صمیمیت و نزدیکی می باشد؛ پس شگفت آور نیست هنگامی که روابط نامشروع زنان مورد مطالعه قرار می گیرد، تعداد اندکی از آن ها تنها با دلایل جنسی اقدام به خیانت می کنند (یعنی زنان که فقط به دلایل جنسی رابطه نامشروع دارند، بسیار اندک هستند) در یک مطالعه درباره ۱۱۲ زن، دیوید هارمون (۲۰۰۵) پی برد که ۱/۸٪ نمونه آن ها فقط با دلایل جنسی در روابط نامشروع (روابط نامشروع جنسی محض) شرکت داشته اند و هیچ گونه سرمایه گذاری احساسی انجام نداده اند این یافته، علاوه بر مطالب دگیر نشان می دهد که مردان و زنان عشق و ازدواج را از دیدگاه متفاوتی تجربه می کنند.^{۱۶}

عواقب و پیامدهای اجتماعی خیانت به همسر نیز برای زنان بیش از مردان است، این تا حدودی به این دلیل است که نحوه معاشرت مردان، حس کنجکاوری جنسی و امتحان کردن آن ها را بر می انگیزد و نتیجه این می شود که آنها برای داشتن تجارت جنسی تصادفی با شرکای بسیاری تقویت می شوند؛ در حالی که زنان به منظور ایجاد روابط تعهد دار، معاشرت می کنند. این الگوها با نظریه تکاملی مبنی بر این که جفت گیری (انتخاب همسر یا دوست) و راهبردهای تولید مثل متفاوت زنان و مردان توضیح و دلیل تفاوت های جنسیتی در رفتارها و گرایش های جنسی است، سازگار می باشند.^{۱۷}

ب. ویژگی های شخصیتی موثر در روابط فرازنشویی

علاوه بر ویژگی های درون ازدواج، ویژگی های شخصیتی افراد نیز در گرایش به روابط فرازنشویی نقش دارد. از جمله این صفات شخصیتی می توان به خود شیفتگی، سبک های دلبستگی و عزت نفس اشاره دارد.^{۱۸}

^{۱۵} Shalford, S, & Belicki, K (۱۹۹۷), Cues to infidelity. society for personality and social psychology.

^{۱۶} Harmoon, D (۲۰۰۵), Black man and marriage: the impact of spirituality on satisfaction.

^{۱۷} رحیمی، اکرم (۱۳۹۰)، روابط فرازنشویی، تهران، انتشارات آسمان نگار، چاپ ۲، ص ۱۲۱.

^{۱۸} هادی، سعیده (۱۳۹۵)، مدل ساختاری پیش بینی تعهد زنشویی بر اساس سبک های دلبستگی و متغیرهای میانجی خود کنترلی و طرحواره های ناسازگار اولیه، مجله دانشگاه علامه طباطبایی، شماره ۲۸.

صفت خود شیفتگی: افراد خود شیفته بیشتر احتمال دارد که وارد روابط فرازنشویی شوند. بررسی ها نشان داده اند که عشق بازی از جمله ویژگی های افراد خود شیفته است افرادی که به آرام کردن من شعیف و بدکار کردی روانی و تقویت عزت نفس نیاز دارند. این افراد در دیدن موانع خیانت ناتوان هستند، زیرا آن ها تنها قادرند که نیازهای خودشان را ببینند و فکر می کنند هیچ دلیلی مبنی بر برآورده نشدن این نیازها وجود ندارد، حتی اگر دیگران در این فرایند آسیب بینند .

مارف (۲۰۰۰) معتقد است یک دلیل برای این موضوع که افراد خودشیفته تمایل بیشتری به بی وفایی و خیانت دارند، این است که آن ها از چیزی به عنوان «آسیب های خودشیفتگی» رنج می برند. هنگامی که آن ها در دوران ادیپال احساس عشق و دوستی داشته اند، بازنده شده و شکست خورده اند، بنابراین احتمال بیشتری وجود دارد که این احساس اولیه خیانت از سوی والدینشان را به وسیله اقدام عملی به این کار در بزرگسالی تلافی کنند. تاکید نموده اند که افراد خود شیفته به دلیل اینکه خود را قربانیان جنسی می دانند، به احتمال بیشتری در روابط عاطفی با همسر فریب کاری می نمایند و هنگامی که از آنها خواسته می شود در مورد قربانی شدن صحبت کنند، دیدگاه سهل گیرانه نسبت به خیانت نشان می دهند.^{۱۹}

به عبارتی می توان گفت به دلیل تاکید بیش از حد به برآورده شدن نیازهای خود، برای آن ها مسائلی مانند تعهد به تلاش برای بهبود رابطه، توجه به احساس طرف مقابل و مواردی از این دست در اولویت قرار ندارد. سبک دلبستگی : حوزه دیگری که در ارتباط با روابط فرازنشویی توجه رو به رشدی را به خود معطوف کرده نظریه دلبستگی است. دلبستگی یک پیوند عاطفی است که افراد را نسبت به پایداری در روابط متعهد می کند. مسایل مربوط به دلبستگی، جنبه های مختلف روابط فرد از جمله بعد عاطفی، تحمل فشارهای روانی و رفتار مراقبتی را تحت تاثیر قرار می دهد. افراد با سبک دلبستگی ایمن کمترین تمایل را به روابط فرازنشویی دارند، زیرا از بودن در رابطه زناشویی شان احساس آرامش و اطمینان دارند، که این خود به عنوان یک مانع بزرگ و محکم در برابر خیانت زناشویی عمل می کند

^{۱۹} Hertelin, K.M. (۲۰۰۸), Therapists assessment and treatment of internet infidelity case. Journal of martial and family therapy.

ویژگی این سبک دلبستگی این می باشد که فرد احساس می کند افراد دیگر نیازهای وی را ارضا نمی کنند. بنابراین، پایان بخشیدن به ارتباط با همسر منطقی به نظر می رسد. افراد با سبک دلبستگی اضطرابی به شدت در روابط سرمایه گذاری می نمایند و خود ارزشمندی آن ها وابسته به همسر و ارتباط می باشد. اشخاص با این سبک دلبستگی دیدگاه منفی نسبت به خود دارند و معتقدند که لایق محبت و توجه دیگران نمی باشند. بنابراین روابط فعلی شان کیفیت پایینی دارد.

در سبک دلبستگی دو سوگرا افراد روابط سردی با دوستان و اطرافیان دارند و قادر به خود افشایی نمی باشند. این افراد با اجتناب از روابط نزدیک شناخته می شوند و دید مطلوبی نسبت به تنهایی دارند. افراد اجتنابی- اضطرابی احساس می کنند دیگران قادر به تامین نیازها و ارضای عواطف آن ها نیستند، بنابراین سطح رضایت و خشنودی کمی در روابط با دیگران دارند. سطح بالای اضطراب و دید منفی نسبت خود باعث می شود که این افراد احساس تنها بودن نمایند. همین مسئله باعث می شود که دیدگاه مثبتی درباره روابط کنونی نداشته باشند و این عوامل منجر به پاسخ های مختل در روابط بین فردی آن ها می شود.^{۲۰}

پ. نقش تحصیلات در بروز روابط فرازنشویی

افراد با تحصیلات بالاتر به احتمال بیشتری خیانت می کنند. شاید این به این دلیل باشد که در برخی از مطالعه ها تحصیلات دارای همبستگی بسیار معنادارتری برای زنان است. از طرفی هارتنت و بلو (۲۰۰۵) بر این باور است که هر چه تحصیلات زن نسبت به همسرش بالاتر باشد احتمال داشتن روابط جنسی فرازنشویی نیز بیشتر می شود. اما هنگامی که تحصیلات مرد نسبت به زن بالاتر باشد، زن احتمالاً کمتر به همسرش خیانت می کند. برای قرار عاشقانه و با هم زندگی کردن رابطه مستقیم و مثبتی بین سطح تحصیلات و خیانت وجود دارد. در مطالعات این محقق بیان شده است که سطح بالای تحصیلات با نگرش آزاد اندیشی نسبت به خیانت مرتبط است.^{۲۱}

^{۲۰} رحیمی، همان، ص ۱۱۲.

^{۲۱} فضل کریمی، زینب (۱۳۹۲)، مفهوم و تعیین مصادیق روابط نامشروع، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور کرج، ص ۱۱۵.

ت. نقش مذهب در جلوگیری از روابط فرازنشویی

با شنیدن کلمه مذهب ممکن است این نکته به ذهن خطور کند که واقعا این مقوله چه تاثیری بر رخ داد خیانت دارد. مذهبی بودن به وسیله حضور در اماکن مذهبی تعریف می شود و بعضی از مطالعه ها نشان داده اند که خصوصا برای زنان به طور منفی با خیانت زناشویی همبستگی دارد محققان پی بردند که بین مذهبی بودن و خیانت زناشویی همبستگی منفی وجود دارد که البته فقط در مورد جامعه سیاه پوستان و آمریکای لاتین صدق می کرد نه برای سفید پوستان، به عبارتی مذهب می تواند به عنوان یک عامل نگهدارنده عمل کند. هر چند مطالعاتی نیز وجود دارد که خلاف این یافته ها را نشان می دهد.

در کل، با چنین نتایج ناسازگاری، به دست آوردن یک تصویر دقیق از نقش عامل مذهب در وقوع خیانت دشوار است. به نوعی از این مطالعه ها می توان به این استنباط رسید که مذهب خود به تنهایی عمل نمی کند؛ بلکه در همراهی با عواملی نظیر جغرافیا، نژاد و به دنبال آن فرهنگ نقش های متفاوتی ایفا می کند؛ و در نهایت اینکه هر چند ما با سیستمی (انسان) روبه رو هستیم که پیچیدگی های خاص خود را دارد و قابل پیش بینی نیست، اما به طور کلی نمی توان نقش باورهای عمیق مذهبی را در جلوگیری از خیانت انکار نمود.

۲. عوامل روان شناختی موثر در روابط فرازنشویی

وضعیت روانی فرد از قبیل افسردگی می تواند بر نحوه برقراری رابطه بین زوجین با یکدیگر و حل مشکلاتشان تاثیر گذار باشد. البته، متغیرهای میانجی دیگری از قبیل بیماری جسمی، مرحله زندگی یا سن می توانند در فرایند تصمیم گیری، واکنش ها، تکانش گری و سایر فرایندهای هیجانی فرد مؤثر باشند. هر یک از این متغیرها می تواند عوامل خطر زای بالقوه ای برای خیانت زناشویی محسوب شود.

باید هر کدام از مسائل روان شناختی فرد از قبیل اضطراب، افسردگی، تحریف های شناختی؛ اختلال های شخصیت یا سایر تشخیص های روان پزشکی که عوامل خطر سازی برای خیانت به شمار می روند، مورد ارزیابی قرار گیرد. در برخی موارد فرد برای منحرف کردن توجه خود از علایم ناخوشایند چنین اختلال هایی، دست به خیانت میزند. برای مثال، افرادی با اختلال خلقی دو قطبی و اختلال افسردگی اساسی ممکن است در تلاش برای کاستن از احساس های افسردگی و بی حوصلگی خود درگیر خیانت شوند. در موارد دیگر، اختلالات شخصیت می توانند افراد را نسبت به خیانت آسیب پذیر سازند. برای مثال، نیازهای عاطفی خود یک

رابطه بیرونی را دنبال کنند و به همین ترتیب، افراد دارای اختلال شخصیت خود شیفته بر این باورند که برای دریافت ستایشی که سزاوارش می باشند، خواهان برقراری یک رابطه بیرونی هستند.^{۲۲}

۳. عوامل زیست شناختی موثر در روابط فرازنشویی

اطلاعات زیست شناختی (مانند سن، وضع سلامتی، بیماری جسمی، تجویز و استفاده از دارو) همواره باید مورد ارزیابی قرار گیرد. چرا که می تواند به عنوان عامل خطر زایی برای وقوع خیانت عمل کند. عوامل زیست شناختی، زمینه جسمانی برای محرک های روان شناختی از قبیل بحران میانسالی، کهولت، یائسگی و مشکلات جنسی (اختلال نعوظ و یا سردی جنسی) فراهم می کند. در برخی از موارد هم این عوامل زیست شناختی می تواند برانگیزاننده بحران های روان شناختی، تکانشگری، عزت نفس پایین و یا واکنش های عاطفی ای باشد که آسیب پذیری نسبت به خیانت را افزایش می دهد.^{۲۳}

الف. نگرش های سهل گیرانه در مورد روابط فرازنشویی

این نوع نگرش ها به عنوان متغیرهای مهمی در اکثر تحقیقات حوزه خیانت مورد توجه قرار گرفته اند. افرادی که نگرش سهل گیرانه تری در مورد خیانت دارند و نیز آن هایی که تمایل شدیدی به داشتن رابطه جنسی دارند به احتمال بیشتری خیانت خواهند کرد. همچنین دیدن خیانت پدر یا مادر یکی از عواملی است که می تواند تابو بودن خیانت را بشکند. بدین ترتیب وقتی فرد موانعی را بر سر راه رابطه زناشویی اش می بیند راحت تر رابطه را دور زده و آسان تر به خیانت پناه می برد. به عبارتی درک خیانت پدر و مادر بعضاً خیانت را برای فرد به مقوله ای علی السویه بدل می کند.^{۲۴}

ب. تاثیر تجارب جنسی گذشته بر بروز روابط فرازنشویی

معضلی که امروزه دامن گیر جوامع جهانی و نیز جامعه ماست، تجارب جنسی افراد قبل از تعهد به رابطه زناشویی است. همچنین این تجارب نیز به طور مثبتی با روابط فرازنشویی در ارتباط هستند. زنان متاهل یا آن

^{۲۲} اکبری، همان، ص ۴۶

^{۲۳} رحیمی، همان، ص ۸۳.

^{۲۴} فضل کریمی، همان، ص ۹۲

هایی که درگیر روابط عشقی بوده و پیش از نخستین رابطه شان دارای چهار و یا بیش از چهار تجربه جنسی بودند به احتمال بیشتری درگیر خیانت زناشویی شده اند. یکی از دلایل بروز خیانت برای افرادی که قبلاً تجربه جنسی داشته اند این است که این افراد از روابط قبلی خود انتظارات شکل گرفته شده ای دارند که آن ها را با خود به رابطه کنونی می آورند و در نتیجه به مقایسه شریک کنونی خود با شرکای قبلی می پردازند. به عبارت بهتر، این تجارب به ملاک هایی بدل می شود که طرف دوم رابطه جنسی به واسطه تفاوت شخصیتی قادر به ساختن آن ها نیست؛ لذا فرد در ذهن خود به قیاس روی می آورد. بنابراین روابط قبلی می تواند به مثابه چالش منفی برای رابطه عمل کند و بعضاً ریشه رابطه را بخشکاند.^{۲۵}

پ. رابطه سطح در آمد و شغل با روابط فرازنشویی

اتکینز و همکاران (۲۰۰۱) دریافتند احتمال بیشتری وجود دارد که افراد با درآمد سالانه بیش از ۳۰۰۰۰ دلار درگیر روابط فرازنشویی شوند تا آن هایی که در آمد کمتری دارند. هر چند خیانت نباشند، بلکه در عوض عواملی مانند سطوح استرس، تحصیل، ذی حق دانستن خود و فرصت ممکن است به احتمال وقوع خیانت کمک کنند. علاوه بر این، احتمال روابط فرازنشویی برای افرادی که از نظر مالی به شریک خود وابسته اند بسیار زیادتر است. همچنین به نظر می رسد توزیع درآمد بین طرفین بر احتمال خیانت تاثیر می گذارد، برای مثال، هنگامی که هر دو طرف بیکار هستند احتمال اینکه رابطه جنسی خارج از ازدواج به وجود آید کمتر از وقتی است که یکی از طرفین رابطه کار می کند.^{۲۶}

آثار حقوقی خیانت

^{۲۵} رحیمی، همان، ص ۸۱.

^{۲۶}Harmon.D.(۲۰۰۵),Black man and marriage:the impact of spirituality on satisfaction.

۱. تداوم یا عدم تداوم زوجیت

الف. در صورت عدم اصرار زوجه بر زنا

گاهی زوجه بر زنا اصرار ندارد که در این صورت تقریباً همه فقها بر این نظرند که این خیانت تأثیری بر تداوم زوجیت نداشته و اصل عقد نکاح پا برجاست. چرا که عقد نکاح یکی از عقود لازم است و درباره هر عقد لازمی در فقه و قانون آمده است که هیچ یک از طرفین حق فسخ و برهم زدن آن را ندارند مگر در مواردی که معین شده است.

صرف نظر از اقاله که در نکاح اصلاً به جهت حفظ نظم عمومی قابل طرح نیست، یکی از راه‌های انحلال نکاح که در شرع و قانون برای نکاح دائم معین شده است، طلاق است و دیگری فسخ می‌باشد که نه در فقه و نه در قوانین به صرف ارتکاب یک بار خیانت و زنا از سوی زوجه برای مرد این حق را قائل نشده‌اند که بتواند نکاح خود را فسخ کند و مواردی که ذکر شده حصری است و ذکری از زنا برده نشده است (و جزء عیوب موجب فسخ نکاح به حساب نمی‌آید) و گفته نشده که زنا هم به خودی خود بر هم زننده نکاح به حساب می‌آید، آن‌گونه که ارتداد و یا فوت شوهر موجب انفساخ و بر هم خوردن خود به خودی نکاح می‌گردد.

بنابراین در این فرض باید گفت زنا به خودی خود هیچ تأثیری بر زوجیت نداشته و شوهر می‌تواند با همسرش ارتباط زناشویی داشته باشد. در مقابل این نظر از امامیه تنها ابن جنید ظاهراً نظر دیگری ابراز داشته، ابن جنید که یکی از فقهای بسیار قدیمی شیعه است گفته است: چنانچه ثابت شود زنایی صورت گرفته چه قبل از عقد چه بعد از عقد، نکاح به واسطه آن بهم می‌خورد. بنابراین چنانچه زنی قبل از دخول شوهرش بر او زنا کند شوهرش از او جدا می‌شود و چنانچه مرد هم زنا کند و همسرش به عمل شوهرش راضی نباشد از او جدا می‌شود.^{۲۷}

^{۲۷} اسکافی بغدادی ابن جنید، محمد بن احمد، (۱۴۱۶)، مجموعه فتاوی ابن جنید، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، قم، چاپ اول، ص ۲۶۰.

ب. در صورت اصرار زوجه بر زنا

در فقه پیرامون این مسئله سه نظر مطرح شده است: تعدادی از فقها بر این نظرند که در این صورت این زن بر شوهرش حرام می‌گردد، به این معنا که ارتباط زناشویی با چنین زنی بر مرد حرام بوده و نگه داشتن این زوجیت جایز نیست و بر مرد واجب است که زن خود را طلاق دهد.

مرحوم شیخ مفید و سلار دیلمی این نظریه را ابراز داشته‌اند در صورت اصرار زوجه به زنا نزدیکی با او به جهت از دست رفتن فائده تناسل (تولید مثل) از طریق او به واسطه اختلاط نسب حرام می‌گردد.

یکی از دلایلی که این گروه بر این نظر ارائه داده‌اند این است که بزرگترین فایده نکاح تولید مثل است و مهم‌ترین حکمت وضع حدود برای حرمت زنا، ممنوعیت از اختلاط نسب‌ها است. بنابراین اگر نکاح شخصی که اصرار بر زنا دارد مباح باشد، اختلاط انساب پیش خواهد آمد و این مسئله امری است که از سوی شرع از آن نهی شده است درحالی که زنی که به زنا آلوده است ایمن از این نیست که به سبب این عمل نسب‌ها با هم امتزاج پیدا کرده و پنهان شود.^{۲۸}

یا روایتی که از امام صادق (علیه‌السلام) نقل است که از پدرش نقل کرده که امیرالمومنین علی (علیه‌السلام) درباره زنی که قبل از دخول زوجهش بر او زنا کرده بود فرمود آنها می‌بایست از هم جدا شوند و صدیقی به زن داده نمی‌شود زیرا این عمل از ناحیه زن بوده است.^{۲۹}

در رد این دلایل می‌توان گفت:

همانگونه که مرحوم فیض در مفاتیح‌الشرائع گفته‌اند: «نسب به استناد قاعده فراش به شوهر لاحق است و زانی نسبی ندارد و حرمتی برای عمل او نیست».^{۳۰}

در جواب استناد به این روایات نیز می‌توان گفت که این روایت حتی اگر از نظر سندی هم، قوی باشند، به جهت اینکه مشهور از آنها اعراض کرده‌اند کنار گذاشته می‌شود.

ثانیاً این روایت از جهتی اخص از مدعا و از جهتی اعم از مدعا است. اخص است چون روایت درباره قبل از دخول است، در حالی که در بحث ما فرقی میان قبل از دخول و بعد از دخول نیست و هر دو مورد، مورد بحث

^{۲۸} حلی، علامه، حسن بن یوسف (۱۴۱۳)، مختلف‌الشیعه فی احکام‌الشریعه، قم، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، چاپ دوم، جلد ۷، ص ۷۵.

^{۲۹} شیخ صدوق، محمد بن علی بن بابویه (۱۳۸۵)، علل‌الشرائع، کتابفروشی داوری، قم، چاپ اول، جلد ۲، ص ۵۰۲.

^{۳۰} مکارم شیرازی، ناصر (۱۴۲۴)، کتاب‌النکاح، انتشارات مدرسه علی بن ابی‌طالب (علیه‌السلام)، قم، چاپ اول، جلد ۴، ص ۴۹.

ماست و از جهتی اعم است زیرا روایات هم شامل زوجه‌ای که اصرار به زنا دارد و هم زوجه‌ای که اصرار به زنا نداشته شامل است. در حالی که مدعا این گروه تنها تحریم ازدواج با زوجه‌ای که اصرار به زنا دارد می‌باشد. پس این دلیل هم برای اثبات مقصود کافی نیست. دلیل سوم این است که در این روایت آمده که این زن (زناکار) صداق ندارد درحالی که احدی به آن فتوا نداده است.^{۳۱}

نظر دیگر نظر شیخ مفید است که اگر زنی در مدت زوجیت در خانه شوهرش زنا کند و شوهر از این موضوع آگاه شود، اختیار دارد یعنی می‌تواند او را ننگه دارد یا طلاق دهد. اما طلاق دادن برای او واجب نیست، ولی اگر زن بر فجور مصر باشد جایز نیست که او را ننگه دارد. مگر در صورتی که آثار توبه از زن ظاهر شود. که در این صورت ماندن با او بر مرد جایز است و شایسته است که مرد پس از فجور زن از او کناره‌گیری کرده تا استبراء شود. (به میزان یک حیض) با توجه به اینکه در شرع ما حق طلاق با مرد است لذا این حق برای مرد ثابت است که در صورت خیانت همسرش نکاح را فسخ یا او را طلاق دهد.^{۳۲}

و در مقابل این دو نظر گفته شده: اگر زن شوهردار زنا کند، بر شوهرش حرام نمی‌شود و بر شوهرش واجب نیست که او را طلاق دهد حتی اگر مصر بر این عمل باشد.^{۳۳} برخی از فقها گفته‌اند که چنانچه زوجه زنا کرد بر شوهرش حرام نمی‌شود اما چنانچه از عملش توبه نکرد، و به آن ادامه داد، افضل آن است که او را طلاق دهد اما واجب است که مهریه او را به او بپردازد البته اگر زن مشهور به زنا شد احتیاط واجب بر این است که او را طلاق دهد.^{۳۴}

۲. وضعیت مهریه

در موضوع بحث باید گفت حتی اگر خیانتی هم صورت گرفته باشد اما مهریه حق زن است که به واسطه عقد در ملکیت او قرار گرفته است. البته اگر زن خیانت کرد بسیاری از فقها به استناد آیه‌ای از قرآن به شوهر این حق را می‌دهند. که او را در تنگنا قرار دهد تا از مهریه خودش به واسطه طلاق خلع بگذرد.^{۳۵}

^{۳۱} مکارم شیرازی، همان، ص ۴۹.

^{۳۲} بغدادی (شیخ مفید)، محمد بن نعمان (۱۴۱۳)، المقنعه، کنگره جهانی هزاره شیخ مفید، قم، چاپ اول، ص ۵۰۴.

^{۳۳} موسوی خمینی، سید روح الله (۱۴۱۲)، تحریر الوسیله، مؤسسه مطبوعات دارالعلم، قم، چاپ اول، جلد ۲، ص ۲۸۱.

^{۳۴} مکارم شیرازی، همان، ص ۳۹۵.

^{۳۵} خمینی، همان، ص ۵۱۸.

۳. لعان

سبب اول: نسبت زنا دادن از ناحیه شوهر به زن

هرگاه مردی ادعا کند که همسر دائمی وی که با او نزدیکی کرده است، با مرد دیگری مرتکب زنا شده اعم از اینکه زنا قبلاً باشد یا دُبْرًا و ادعا کند که تنها خودش این عمل را مشاهده نموده و کسی دیگر شاهد آن نبوده است، چنانچه مرد با انجام تشریفات لعان راضی شود باید به شرح ذیل آن را انجام دهد و اگر از اجرای لعان خودداری نماید باید حد قذف (هشتاد ضربه تازیانه)، بر او جاری شود.^{۳۶}

سبب دوم: انکار ولد

انکار ولد در موردی است که مردی فرزندی را که طبق قانون به او ملحق است منکر شود. از نظر شرعی وقتی که بچه در فراش زوج و زوجه‌ای متولد شود، ملحق به پدر است - البته در الحاق فرزند به پدر شرایطی وجود دارد که باید در مقام توضیح و تفسیر قاعده‌ی فراش (الولد للفراش) از آن بحث کرد- اما در اینجا فقط بعضی از شرایط قاعده فراش را یادآور می‌شویم. اولاً: زن در عقد دائم مرد باشد.

ثانیاً: بچه در کمتر از شش ماه یا بیش از ده ماه از تاریخ نزدیکی - که حدین اقل و اکثر مدت حمل می‌شود- متولد نشده باشد.

بنا بر شرایط فوق، بچه ملحق به شوهر است؛ و اگر شوهر بعد از ولایت بچه، اعتراف کند که بچه متعلق به وی می‌باشد، بعد از این اعتراف و اقرار، به هیچ وجه نمی‌تواند منکر شود؛ اما اگر بعد از ولایت بلافاصله منکر تعلق بچه به خود شود و یا سکوت اختیار کند سپس اظهار نماید که بچه از طریق زنا متولد شده است، چنانچه شهودی در میان نباشد و از طرف دیگر نتواند اثبات کند، در اینجا این انکار باید از طریق لعان انجام گیرد. در غیراین صورت، اولاً حد قذف بر شوهر مستقر می‌شود و ثانیاً انتساب فرزند منتفی نمی‌شود.

برای اجرای لعان باید زوج و زوجه در محضر حاکم شرع حاضر شوند و تشریفات لعان را نزد وی اجرا نمایند: بدین ترتیب که ابتدا برای انجام تشریفات لعان چهار مرتبه شوهر می‌گوید: «أَشْهَدُ بِاللَّهِ أَنِّي لَمِنَ الصَّادِقِينَ»؛

یعنی «خدا را گواه می گیرم در نسبت به زنا که از راستگویان باشم». و در مرتبه پنجم می گوید: «إِنَّ لَعْنَةَ اللَّهِ عَلَىٰ
أَنْ كُنْتُ مِنَ الْكَاذِبِينَ»؛ یعنی «اگر در ادعای خود دروغگو باشم، لعنت خدا بر من باد».
سپس زوجه بلافاصله باید چهار مرتبه بگوید: «اشهد بالله انه لمن الكاذبين»، «خدا را گواه می گیرم بر اینکه آن
مرد در نسبتی که به من داده از دروغگویان است». و در مرتبه پنجم می گوید: «ان غضب الله علی ان کان من
الصادقین»، «خشم خداوند بر من اگر او از راستگویان باشد».^{۳۷}

۴. مجازات زوجه زناکار در صورت اثبات

مجازات زنا می محصن و محصنه یعنی زنا می مرد دارای همسر و زن دارای همسر با تحقق شرایط قانونی، رجم
یعنی سنگسار کردن است. با توجه به اینکه سنگسار بازتاب بدی در بین مجامع جهانی داشته لذا طبق قانون
جدید مجازات اسلامی، مجازات زانی محصن و زانیه محصنه اعدام می باشد. ماده ۲۲۵ قانون جدید مجازات
اسلامی بیان می دارد «حد زنا برای زانی محصن و زانیه محصنه رجم است. در صورت عدم امکان اجرای رجم با
پیشنهاد دادگاه صادرکننده حکم قطعی و موافقت رئیس قوه قضاییه چنانچه جرم با بینه ثابت شده باشد، موجب
اعدام زانی محصن و زانیه محصنه است و در غیر این صورت موجب صد ضربه شلاق برای هر یک می
باشد».^{۳۸}

۵. وضعیت حضانت فرزندان

آنچه در حضانت مورد نظر است، اساساً نگهداری و تربیت جسمی و مادی کودک است. برابر ماده ۱۱۶۸ ق.م.
در حضانت حق و تکلیف ابویان به هم آمیخته است، تا نگاهداری و تربیت کودک تضمین و تأمین گردد.^{۳۹}
برخی از فقها براین نظرند که حضانت مادر نسبت به فرزند حتی اگر بپذیریم که در صورت ازدواج مجدد او
ساقط می گردد، در صورت زناکردن او حضانتش ساقط نمی شود.^{۴۰}

^{۳۷} مکارم، همان، ص ۴۰۵.

^{۳۸} صفایی، سید حسین، امامی، اسداله (۱۳۹۲)، مختصر حقوق خانواده، نشر میزان، چاپ ۳۳، ص ۹۳

^{۳۹} گرجی، ابوالقاسم، (۱۳۸۷)، بررسی تطبیقی حقوق خانواده، موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، چاپ دوم، ص ۴۴۴.

^{۴۰} کابلی، فیاض، اسحاق، محمد (۱۴۱۲)، منهاج الصالحین، جلد ۳، ص ۶۹.

دلیلی که بر این نظر از سوی فقها ابراز شده این است که روایاتی که به عنوان دلایل موضوع حضانت هستند اطلاق داشته و دلیلی بر تقیید حق حضانت مادر نسبت به زمانی که پاکدامن است و زنا نکرده نداریم، بنابراین این حتی نسبت به مادر غیر عقیف نیز شامل می‌گردد.^{۴۱} اما براساس ماده ۱۱۷۳ قانون مدنی در صورت اشتها به فساد اخلاقی و فحشا می‌توان حضانت را از هریک از والدین گرفت. در این ماده آمده: «هرگاه در اثر عدم مواظبت یا انحطاط اخلاقی پدر یا مادری که طفل تحت حضانت اوست، صحت جسمانی و یا تربیت اخلاقی طفل در معرض خطر باشد، محکمه می‌تواند به تقاضای اقربای طفل یا به تقاضای قیم او یا به تقاضای رئیس حوزه قضایی هر تصمیمی را که برای حضانت طفل مقتضی بداند، اتخاذ کند».

۶. وضعیت عده

عده در اصطلاح فقهی عبارت است از: «زن آزاد، پس از جدایی از شوهر یا کسی که اشتباهاً با او نزدیکی کرده، در حالت انتظار است؛ حال فرق نمی‌کند علت جدایی طلاق باشد یا فسخ نکاح یا موت، یا بذل مدت و یا انقضای آن. علت نگه داشتن عده برای زنی که رابطه زوجیت او منحل شده جلوگیری از اختلاط نسب است. منظور از انتظار معادل واژه تربص است که در قرآن مجید در خصوص عده زنان بدان تعبیر شده است، خداوند در سوره بقره آیه ۲۲۸ می‌فرماید: «و زنان طلاق داده شده باید مدت سه پاکی (از عادت زنانه) خود را در انتظار دارند (عده نگه دارند)».

همچنین به انتظار ازدواج مجدد یا پاک شدن رحم تفسیر نموده‌اند. از تعریفی که برای عده شد، معلوم گردید که نزدیکی ناشی از زنا عده ندارد هر چند حامله باشد.^{۴۲}

برخی از فقها گفته‌اند چنانچه زوجه شخصی خیانت کند بر او حرام نمی‌شود. همانطور که بیان شد در صورتیکه زن آبستن شده باشد عده ندارد، ولی اگر آبستن نشده باشد بنا بر احتیاط بایستی عده نگه دارد و بر مرد مستحب است که زنش را به میزان یک حیض استبراء دهد. (به مقدار یک حیض با او نزدیکی نداشته باشد).^{۴۳}

^{۴۱} طباطبایی قمی، سید تقی (۱۴۲۶)، «مبانی منهاج الصالحین، منشورات قلم الشرق، قم، جلد ۱۰، چاپ اول، ص ۲۸۳.

^{۴۲} محقق داماد، سید مصطفی (۱۳۹۰)، بررسی فقهی حقوق خانواده (نکاح و انحلال آن)، مرکز نشر علوم اسلامی، تهران، ص ۳۵۴.

^{۴۳} طباطبایی، همان، ص ۲۹.

نتیجه گیری

با توجه به مطالب مذکور می توان روابط فرازنشویی را اینگونه تعریف کرد: روابط فرازنشویی هر نوع رابطه ی جنسی یا غیرجنسی از طرف فرد متأهل (دارای همسر) را که خارج از عرف و قانون باشد را شامل می شود که از مهم ترین علل گرایش افراد به روابط فرازنشویی، علل فردی، روان شناختی، زیست شناختی و عوامل اجتماعی نظیر تأثیر رسانه ها می باشد. با توجه به اینکه قوانین ایران بر پایه ی اسلام بنا شده و اسلام بر خانه و خانواده تأکید فراوانی دارد، لذا قانونگذار برای صیانت از خانواده و ازدواج روابط فرازنشویی را جرم انگاری نموده و برای آن ضمانت اجرا پیش بینی نموده است. گرچه روابط فرازنشویی یا رابطه نامشروع متفاوت است اما می توان رابطه فرازنشویی را زیرمجموعه رابطه نامشروع و از مصادیق آن به شمار آورد. در قوانین موضوعه ایران اصطلاحی تحت عنوان «رابطه فرازنشویی» وجود ندارد اما می توان مصادیق این نوع رابطه را در روابط زن و مرد متأهل با زن و مرد اجنبی را در قانون مجازات اسلامی مشاهده کرد. همچنین روابط فرازنشویی آثار و احکامی حقوقی را بر رابطه زوجیت بار می کند؛ برای مثال در صورتی که زن مرتکب جرم رابطه نامشروع شود، نفقه از او سلب نمی گردد یا حضانت از زنی که مرتکب رابطه فرازنشویی شده است، سلب نمی گردد.

از آنجا که روابط فرازنشویی و آثاری که به بار می آورد، باعث ورود آسیب های جدی به خانواده و جامعه می شود و با توجه به گسترش ناهنجاری های روابط نامشروع و فرازنشویی افراد، نیاز است قانونگذار صراحتاً این رفتار را -خیانت- با مصادیقی گسترده تر مورد جرم انگاری قرار دهد. روابط فرازنشویی نه تنها در قانون مجازات بلکه در قانون حمایت از خانواده نیز نیاز به بازنگری اساسی دارد.

منابع

الف/منابع فارسی

- احمدی، حمید(۱۳۸۴)، جامعه شناسی انحرافات، تهران؛ انتشارات سمت، چاپ ۱.
- اسپرینگ، جیمز(۱۳۸۰)، پیوند زخم خورده، ترجمه مرجان فرجی، تهران، انتشارات فردوسی.
- اکبری، زهرا(۱۳۹۰)، مقایسه سبک های دلبستگی در مردان متأهل با روابط فرازنشویی و فاقد روابط فرازنشویی، مجله دانشگاه علوم پزشکی کرمان، شماره ۲۰.
- بامداد، سارا(۱۳۹۴)، پیش بینی روابط فرازنشویی زمان و مردان شهر شاهین شهر بر اساس ویژگی های شخصیتی مورد سنجش، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه خمین شهر.

- رحیمی، اکرم (۱۳۹۰)، روابط فرازناسویی، تهران، انتشارات آسمان نگار، چاپ ۲.
- فضل کریمی، زینب (۱۳۹۲)، مفهوم و تعیین مصادیق روابط نامشروع، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه پیام نور کرج.
- گرجی، ابوالقاسم، (۱۳۸۷)، بررسی تطبیقی حقوق خانواده، موسسه انتشارات و چاپ دانشگاه تهران، چاپ ۲.
- هاروی، مایکل (۱۹۴۲)، زوج درمانی، ترجمه خدابخش احمدی، تهران، نشر دانژه.

ب/منابع عربی

- اسکافی بغدادی ابن جنید، محمد بن احمد، (۱۴۱۶)، مجموعه فتاوی ابن جنید، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، قم، چاپ ۱.
- بغدادی (شیخ مفید)، محمد بن نعمان (۱۴۱۳)، المقنعه، کنگره جهانی هزاره شیخ مفید، قم، چاپ ۱.
- حلی، علامه، حسن بن یوسف (۱۴۱۳)، مختلف الشیعه فی احکام الشریعه، قم، دفتر انتشارات اسلامی وابسته به جامعه مدرسین حوزه علمیه قم، چاپ ۲.
- شیخ صدوق، محمد بن علی بن بابویه (۱۳۸۵)، علل الشرائع، کتابفروشی داوری، قم، چاپ ۱، جلد ۲.
- طباطبایی قمی، سید تقی (۱۴۲۶)، مبانی منهاج الصالحین، منشورات قلم الشرق، قم، چاپ ۱، جلد ۱۰.
- کابلی، فیاض، اسحاق، محمد (۱۴۱۲)، منهاج الصالحین، جلد ۳.
- محقق داماد، سید مصطفی (۱۳۹۰)، بررسی فقهی حقوق خانواده (نکاح و انحلال آن)، مرکز نشر علوم اسلامی، تهران.
- مکارم شیرازی، ناصر (۱۴۲۴)، کتاب النکاح، انتشارات مدرسه علی بن ابی طالب (علیه السلام)، قم، چاپ ۱، جلد ۴.
- موسوی خمینی، سید روح الله (۱۴۱۲)، تحریر الوسیله، مؤسسه مطبوعات دارالعلم، قم، چاپ ۱، جلد ۲.

ج/منابع لاتین

- Harmoon.D (۲۰۰۵), Black man and marriage: the impact of spirituality on satisfaction.
- Hertelin, K.M. (۲۰۰۸), Therapists assessment and treatment of internet infidelity case. Journal of marital and family therapy.
- Shaklford, S, & Belicki, K (۱۹۹۷), Cues to infidelity. Society for personality and social psychology.

